

1. Uzupełnij tabelę dotyczącą elementów mapy.

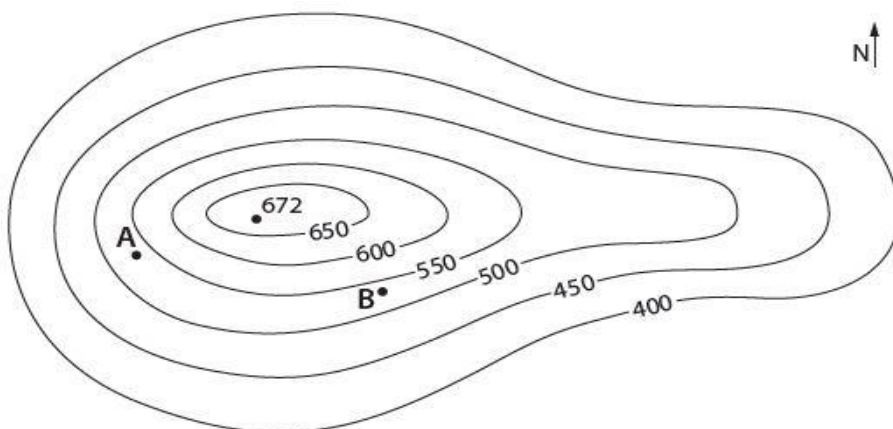
Element mapy	Opis
	Objaśnia znaki zastosowane na mapie.
	Układ południków i równoleżników na mapie.
	Informuje, ile razy pomniejszono na mapie rzeczywiste odległości lub wymiary obiektów. Umożliwia obliczenie odległości w terenie na podstawie pomiarów na mapie.

2. Uzupełnij schemat dotyczący znaków kartograficznych.

3. Odległość między dwoma punktami na mapie w skali 1:500 000 wynosi 6 cm. Oblicz odległość między tymi punktami w terenie.

4. Na podstawie rysunku poziomicowego wzgórza wykonaj zadania.

A. Uzupełnij zdanie.

Wysokość bezwzględna wzgórza wynosi m n.p.m.

B. Uzupełnij zdanie, wpisując w miejsce kropek nazwy właściwych kierunków geograficznych.

Stok wzgórza jest najbardziej stromy po stronie , a najłagodniejszy po stronie

C. Narysuj na rysunku najkrótszą drogę wiodącą z punktu A do punktu B w taki sposób, żeby biegła cały czas na tej samej wysokości.

5. Rysy leżą na wysokości 2499 m n.p.m., a Morskie Oko na wysokości 1395 m n.p.m. Oblicz, jaką wysokość względną pokonasz, wybierając się na ten szczyt ze schroniska nad Morskim Okiem.

.....

6. Uzupełnij tabelę brakującymi informacjami.

Lp.	Nazwa wielkiej formy ukształtowania powierzchni	Wysokość bezwzględna	Barwy na mapach hipsometrycznych
1.		Powyżej 500 m n.p.m.	
2.	Wyżyny		
3.			Odcienie barwy zielonej

Rozwiązując zadania 7-9 skorzystaj z mapy Polski.

7. Oceń czy zdania zapisane niżej są prawdziwe czy fałszywe. Prawda (P) czy Fałsz (F)

Białystok położony jest na niższej wysokości nad poziomem morza niż Katowice. **P / F**

Wrocław położony jest na wysokości większej niż 200 m.n.p.m. **P / F**

8. Szczyt o najwyższej wysokości bezwzględnej to:

- a. Łysica b. Śnieżka c. Rysy d. Wieżyca

9. Do podanych nazw krain geograficznych dopasuj numery z mapy. Nie wszystkie numery mają parę!

Nizina Śląska

Bieszczady

Nizina Mazowiecka

Karkonosze

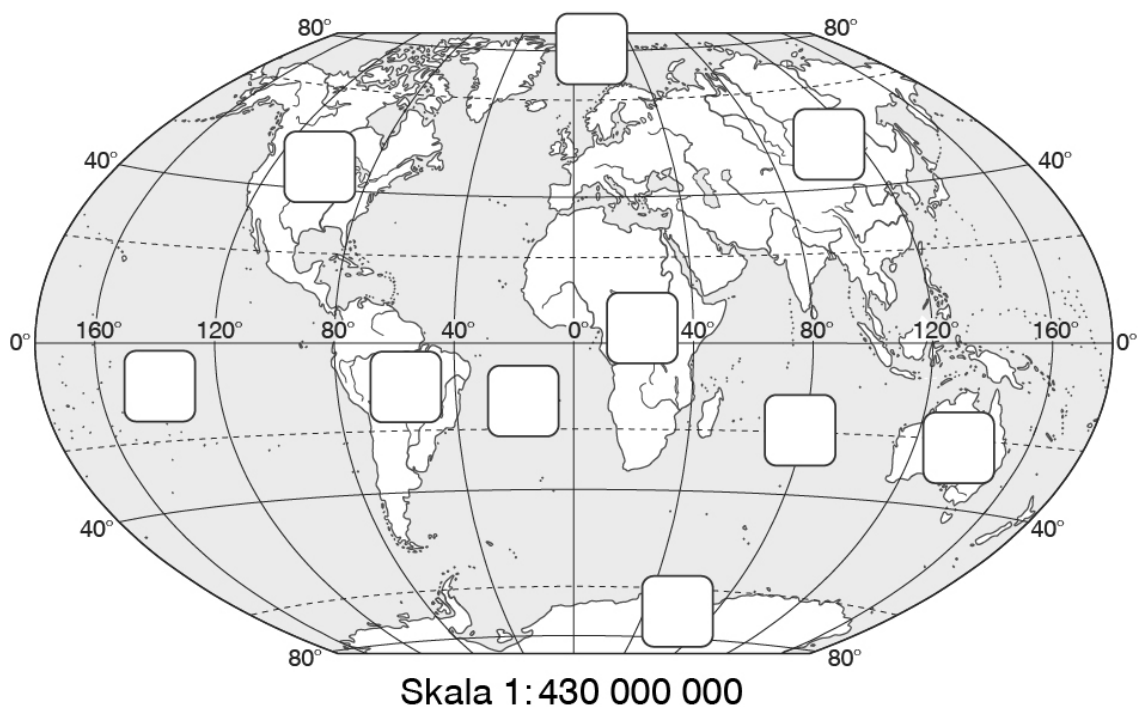
Pojezierze Mazurskie

Góry Świętokrzyskie

Żuławy Wiślane

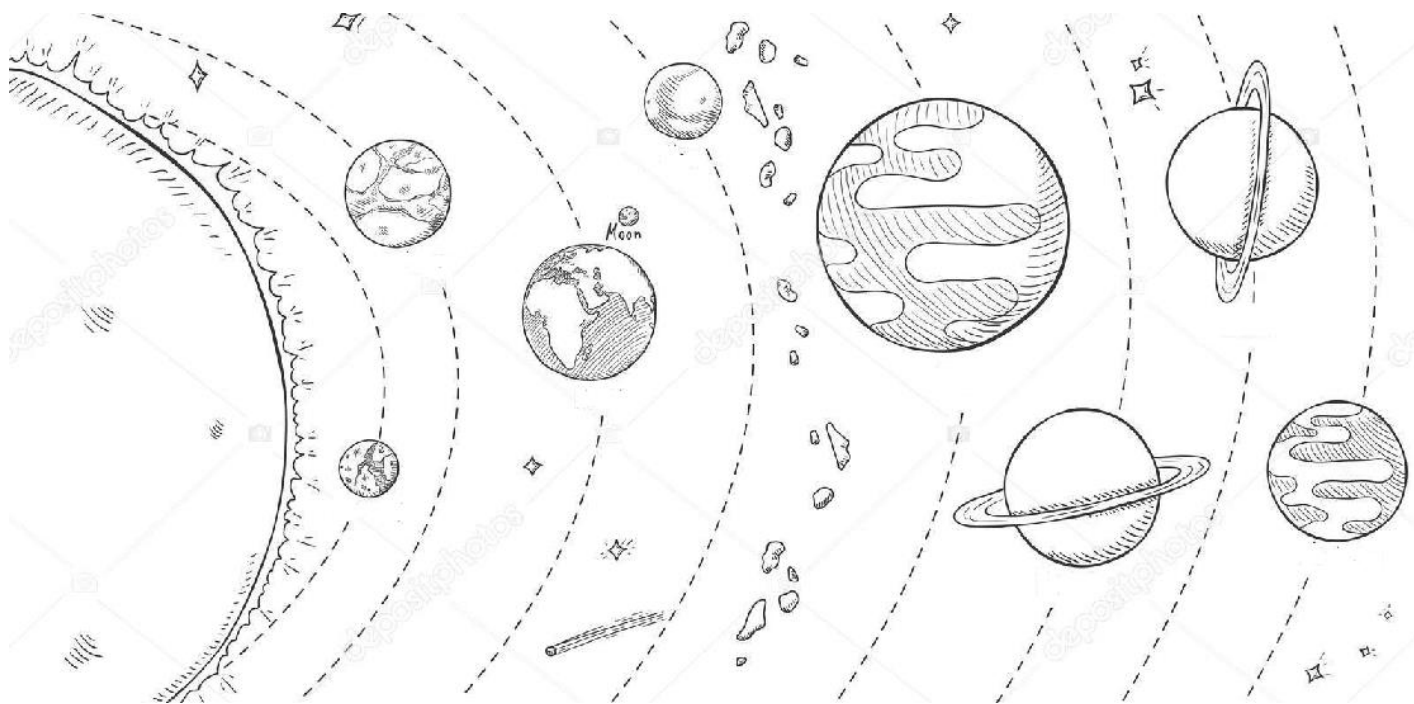
10. Wpisz we właściwych miejscach na mapie cyfry odpowiadające wymienionym kontynentom i oceanom.

1. Azja, 2. Afryka, 3. Ameryka Północna, 4. Ameryka Południowa, 5. Antarktyda, 6. Australia, 7. Europa
8. Ocean Spokojny, 9. Ocean Atlantycki, 10. Ocean Indyjski, 11. Ocean Południowy, 12. Ocean Arktyczny

1. Podpisz planety wchodzące w skład Układu Słonecznego.

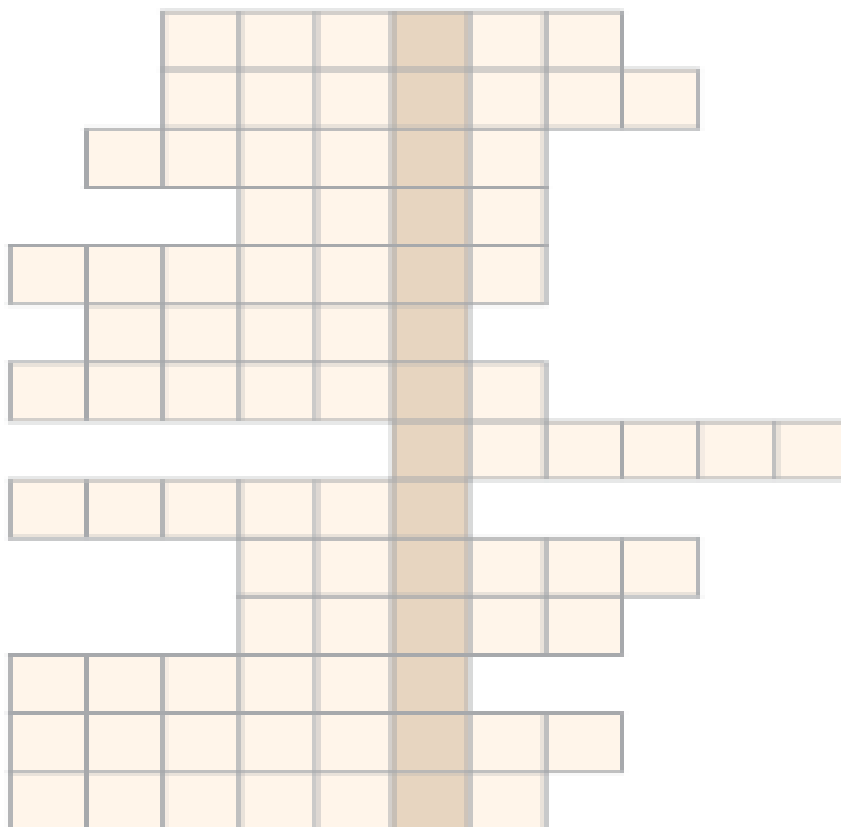

2. Uzupełnij tabelę wpisując odpowiednie cechy planet:

największa w Układzie Słonecznym, krąży najbliżej Ziemi, ma najwięcej księżyców, tzw. „czerwona planeta”, jedna z planet olbrzymów, ma 8 księżyców, na niej istnieje życie, krąży najbliżej Słońca

Nazwa planety	Charakterystyczna cecha planety
Merkury	
Wenus	
Ziemia	
Mars	
Jowisz	
Saturn	
Uran	
Neptun	

3. Rozwiąż krzyżówkę i zapisz hasło.

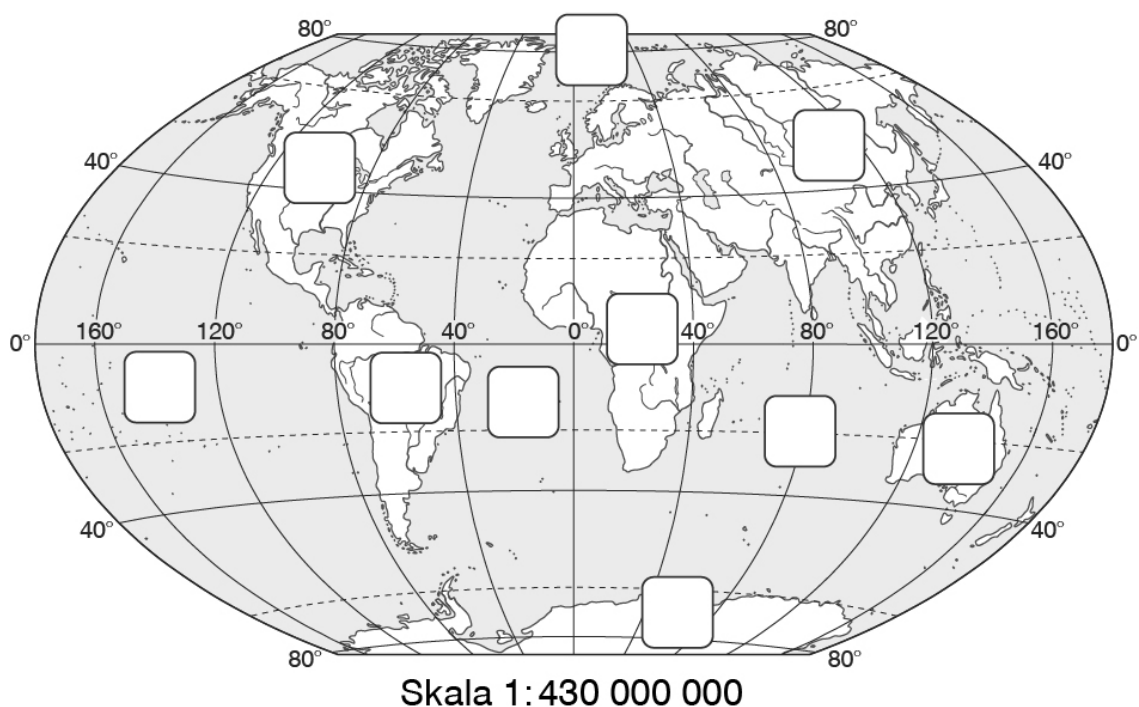

1. Ma liczne pierścienie, ale nie ma stałej powierzchni.
2. Pierwsza planeta od Słońca.
3. Rodzaj energii wysyłanej przez gwiazdę.
4. Sąsiaduje z Saturnem i Neptunem.
5. Na przykład Słońce.
6. Nie ma księżyców; obiega Słońce w ciągu 8 miesięcy.
7. Rodzaj energii wysyłanej przez gwiazdę.
8. Droga, po której porusza się planeta.
9. Ostatnia planeta Układu Słonecznego, która obiega Słońce w ciągu 165 lat.
10. Trzecia planeta od Słońca, otoczona atmosferą, w której 21% stanowi tlen.
11. Jak dotąd stwierdzono, że w Układzie Słonecznym istnieje tylko na Ziemi.
12. Największa planeta Układu Słonecznego.
13. Autor heliocentrycznej teorii budowy Wszechświata, ogłoszonej w XVI wieku.
14. Naturalny satelita planety.

Hasło:

4. Przedstaw w punktach najważniejsze fakty z życia Mikołaja Kopernika.

5. Wpisz we właściwych miejscach na mapie cyfry odpowiadające wymienionym kontynentom i oceanom.

1. Azja, 2. Afryka, 3. Ameryka Północna, 4. Ameryka Południowa, 5. Antarktyda, 6. Australia, 7. Europa
8. Ocean Spokojny, 9. Ocean Atlantycki, 10. Ocean Indyjski, 11. Ocean Południowy, 12. Ocean Arktyczny

6. Odszukaj obiekty na mapie świata i napisz, na których półkulach leżą:

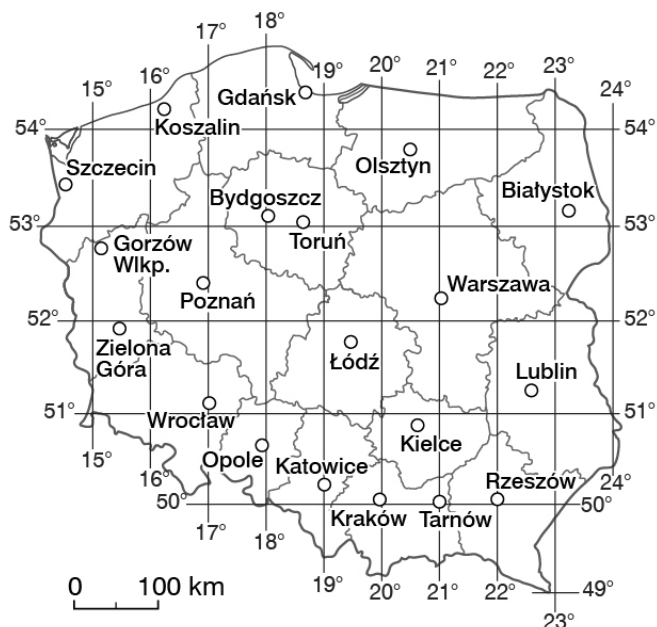
- Australia
- Europa.....
- Ocean Atlantycki.....
- Ocean Indyjski.....
- Azja.....
- Ocean Arktyczny.....

7. Korzystając z mapy określ na jakim kontynencie leżą punkty o następujących współrzędnych.

- A(50°N, 10°E) -.....
- B (20°S, 30°E) -.....
- C (60°N, 110°W) -.....

8. Korzystając z mapy Polski, określ współrzędne geograficzne następujących miast:

- Rzeszów -.....
- Warszawa -.....
- Poznań -.....
- Wrocław -
- Kraków -

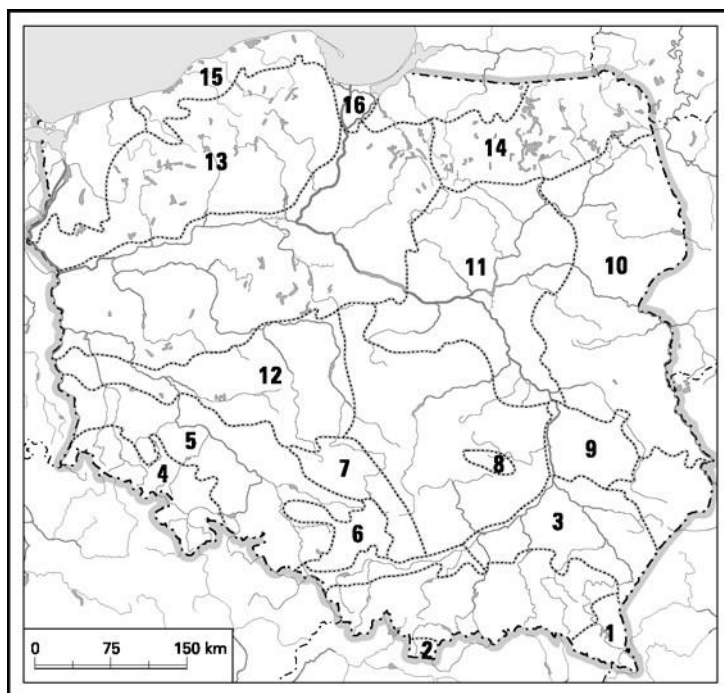
9. Oblicz czas słoneczny na południku 31°W gdy na południku 2°E jest 16:15 czasu słonecznego.

10. Odszukaj w atlasie geograficznym regiony, które krótko scharakteryzowano poniżej zapisz ich nazwy.

- Góry na południowo- wschodnim wybrzeżu Afryki-
- Rozległa nizina w północnej części Ameryki Północnej-
- Wyżyna w północnej części Ameryki Południowej-
- Góry na granicy Europy i Azji-
- Pasma górskie w Azji najwyższe na świecie-

1. Na mapie konturowej cyframi zaznaczono wybrane krainy geograficzne Polski. Napisz poniżej nazwy krain geograficznych oznaczonych numerami 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16.

2).....	10)
4).....	12)
6).....	14)
8).....	16)

(za dwie prawidłowe odpowiedzi 1 p.)

4 p.

2. Która z wymienionych krain geograficznych ma najbardziej zróżnicowaną budowę geologiczną?

a) Pojezierze Mazurskie,	c) Góry Świętokrzyskie,
b) Nizina Podlaska,	d) Roztocze.

1 p.

3. Bryza jest wiatrem lokalnym występującym:

- c) na Wyżynie Lubelskiej,
- d) na wybrzeżu Bałtyku,
- e) na Nizinie Śląskiej.

1 p.

4. Połoniny występują:

a) w Górach Świętokrzyskich,	c) na Polesiu Lubelskim,
b) w Bieszczadach,	d) na Pojezierzu Kujawskim.

1 p.

5. Przyporządkuj krainom geograficznym charakterystyczne dla nich formy rzeźby terenu. W zaznaczone miejsca wpisz odpowiednią literę.

A) Tatry	a) gołoborza
B) Wyżyna Krakowsko-Częstochowska	b) wydmy
C) Góry Świętokrzyskie	c) granie
D) Polesie Lubelskie	d) jeziora krasowe
E) Pojezierze Pomorskie	e) równiny sandrowe
F) Pobrzeże Słowińskie	f) krasowe formy skałkowe

(za dwa prawidłowe wybory 1 p.)

1 p.

6. Wymienionym informacjom przyporządkuj podane nazwy geograficzne. W zaznaczone miejsca wpisz właściwą literę.

A) Pasma górskie w Sudetach	a) Jamno
B) Góry o alpejskiej rzeźbie terenu	b) Karkonosze
C) Jezioro przybrzeżne na Pobrzeżu Słowińskim	c) Tatry
D) Rynnowe jezioro polodowcowe	d) Gopło
E) Jej częścią jest Kotlina Warszawska	e) Dylewska Góra
F) Morenowe wzniesienie na Pojezierzu Pomorskim	f) Nizina Mazowiecka

(za dwa prawidłowe wybory 1 p.)

1 p.

7. Rozpoznaj, której krainy geograficznej Polski dotyczy zamieszczony opis. W zaznaczone miejsca wpisz jej nazwę.

Zbudowana jest głównie z wapieni i margli pokrytych miejscami lessem, którego miąższość dochodzi niekiedy do 30 m. Na obszarach lessowych wytworzyły się wąwozy i parowy. Kraina ta zaliczana jest do najważniejszych regionów rolniczych kraju. Uprawiane są tu m.in.: pszenica, buraki cukrowe, tytoń i chmiel.

.....

1 p.

Najstarsze skały (prekambryjskie) – gnejsy występują w jednym z pasm górskich tej krainy. Największy wpływ na jej dzisiejszy krajobraz miały alpejskie ruchy górotwórcze, podczas których skorupa ziemska na tym obszarze została pocięta licznymi uskokami tektonicznymi. Powstały zręby, pomiędzy którymi utworzyły się zapadliska i rowy tektoniczne.

W dzisiejszym krajobrazie zręby są górami, natomiast w zapadliskach powstały kotliny śródgórskie.

.....

1 p.

8. Wymienionym uzdrowiskom przyporządkuj nazwę krainy geograficznej, w której położone jest dane uzdrowisko. W zaznaczone miejsca wpisz odpowiednią literę.

A) Nałęczów	a) Sudety
B) Krynica	b) Wolin
C) Kudowa Zdrój	c) Wyżyna Lubelska
D) Międzyzdroje	d) Karpaty

(za dwa prawidłowe wybory 1 p.)

2 p.

9. Wymienionym krainom geograficznym przyporządkuj nazwę rzeki, która przepływa przez daną krainę. W zaznaczone miejsca wpisz odpowiednią literę.

A) Nizina Podlaska	a) Przemsza
B) Kotlina Sandomierska	b) Łeba
C) Wyżyna Śląska	c) Narew
D) Pobrzeże Słowińskie	d) San

(za dwa prawidłowe wybory 1 p.)

2 p.

10. Uzupełnij tabelkę, wpisując w odpowiednie miejsca nazwy rzek, wzniesień oraz miast, które zamieszczono w ramce. Każda nazwa może być użyta tylko raz.

Kraina geograficzna	Rzeka	Wzniesienie	Miasto
Sudety			
Pojezierze Mazurskie			
Wyżyna Krakowsko- - Częstochowska			

Czarna Hańcza, Góra Zamkowa, Warta, Wałbrzych, Dylewska Góra, Nysa Kłodzka, Śnieżka, Augustów, Zawiercie
--

(za trzy prawidłowe odpowiedzi w wierszu 1 p.) 3 p.

11. Wpisz literę P przy zdaniach zawierających prawdziwe informacje o wybranych krainach geograficznych Polski. Zdania z informacjami fałszywymi zaznacz literą F.

- W gospodarce Wyżyny Śląskiej znaczną rolę odgrywa turystyka.
- Wyżyna Lubelska jest ważnym rejonem rolniczym Polski.
- Znaczący wpływ na gospodarkę Pobrzeży Południowobałtyckich ma nadmorskie położenie tych krain.
- Bogactwo wód mineralnych Niziny Śląskiej przyczyniło się do powstania wielu uzdrowisk w tej krainie geograficznej.

(za dwie prawidłowe odpowiedzi 1 p.) 2 p.

12. Wpisując w odpowiednie miejsca nazwę krainy geograficznej, uzupełnij zdania tak, aby zawierały prawdziwe informacje.

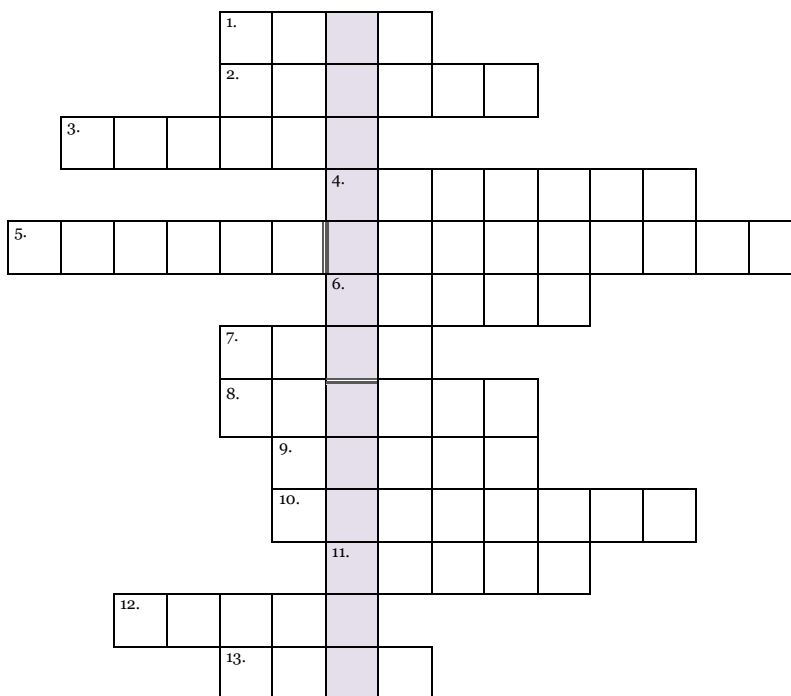
- Ważnym surowcem skalnym występującym na są wapienie, wykorzystywane do produkcji cementu.
- Mało żyzne gleby, bagna i surowy klimat na nie sprzyja rozwojowi rolnictwa w tej krainie geograficznej Polski.
- Sprzyjające rolnictwu warunki przyrodnicze przyczyniły się do tego, że na dobrze rozwinął się ten dział gospodarki.

Nizina Śląska, Wyżyna Kielecko-Sandomierska, Nizina Podlaska
--

3 p.

1. Uzupełnij logogryf, wpisując w odpowiednie miejsca nazwy państw leżących na Bliskim Wschodzie. (0-5p)

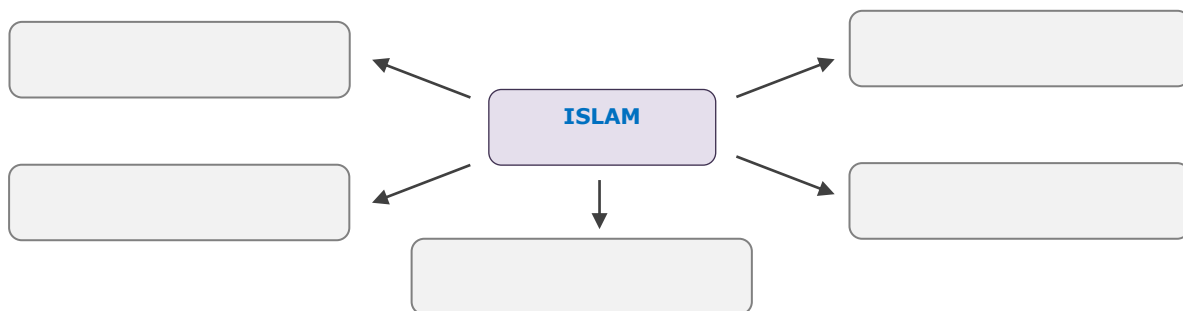

Kraj...

1. położony na Nizinie Mezopotamskiej.
2. w którym dominującą religią jest judaizm.
3. leżący na obszarze dwóch kontynentów (Europy i Azji).
4. położony na wyspach nad Zatoką Perską, którego stolicą jest Manama.
5. z największym polem ropnośnym świata – Ghawar Field.
6. którego stolicą jest Doha.
7. przez który przebiega zwrotnik Raka i jest położony nad Morzem Arabskim.
8. położony nad Zatoką Perską, którego nazwa stolicy brzmi tak samo jak nazwa państwa.
9. położony nad Morzem Śródziemnym, którego sąsiadami są Syria i Izrael.
10. ze stolicą w Ammanie; na jego terenie znajduje się Petra – jeden z siedmiu nowych cudów świata.
11. w którym od 2011 roku trwa wojna domowa.
12. położony nad Morzem Czerwonym i Morzem Arabskim.
13. dawniej znany pod nazwą Persja.

Hasło: _____

2. Uzupełnij mapę mentalną, wpisując pięć filarów islamu. (0-2p)

3. Na podstawie analizy danych statystycznych przedstawionych w tabeli oraz podręcznika wykonaj poniższe polecenia. (0-2p)

Kraj	Udział muzułmanów	Przyrost naturalny	PKB na 1 mieszkańca	Odsetek analfabetów	Aktywność zawodowa kobiet	Obowiązek szariatu
	%	%	tys. USD	%	%	
Arabia Saudyjska	93	18,3	20,0	5,3	20	tak
Bahrajn	70	10	22,6	5,2	39	tak
Irak	99	27	4,6	20,3	15	tak
Iran	99	b.d.	5,2	13,2	16	tak
Jemen	99	23	1,0	29,9	26	tak
Katar	68	8	59,3	2,2	53	tak
Kuwejt	74	18	27,4	3,8	48	tak
Jordania	97	21	4,1	3,3	14	nie
Liban	61	9	8,3	6,1	23	nie
Oman	86	21	15,0	5,2	30	tak
ZEA	77	13	37,6	6,2	42	tak

Na podstawie: www.cia.gov,
www.data.worldbank.org, www.hdr.undp.org, www.census.gov

a) Wymień państwa, w których ponad 90% mieszkańców wyznaje islam.

b) Podaj nazwy krajów, w których występuje największy oraz najmniejszy współczynnik przyrostu naturalnego.

Największy współczynnik przyrostu naturalnego: _____.

Najmniejszy współczynnik przyrostu naturalnego: _____.

c) Skreśl błędne informacje w podanych zdaniach.

- Największy odsetek analfabetów występuje wśród mieszkańców *Jemenu* / *Jordanii*.
- Prawo szariatu obowiązuje w *Arabii Saudyjskiej* i *Katarze* / *Jordanii* i *Libanie*.
- W *Zjednoczonych Emiratach Arabskich (ZEA)* / *Iranie* ponad 30% kobiet jest aktywnych zawodowo.

d) Wyjaśnij, jaki wpływ ma islam na życie mieszkańców krajów Bliskiego Wschodu.

4. Oceń, czy podane informacje są zgodne z prawdą. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa. (0-2p)

1.	Jednym z najdłużej trwających konfliktów bliskowschodnich jest konflikt izraelsko-palestyński.	P	F
2.	Każdy konflikt zbrojny na Bliskim Wschodzie skutkuje wzrostem cen ropy naftowej.	P	F
3.	W Arabii Saudyjskiej protesty i niepokoje społeczne związane z arabską wiosną przerodziły się w krwawą wojnę domową.	P	F
4.	W 2010 r. w Europie miała miejsce kulminacja kryzysu migracyjnego związanego z dużym napływem ludności z Bliskiego Wschodu.	P	F
5.	Na pograniczu Iraku i Syrii islamscy fundamentaliści utworzyli tak zwane Państwo Islamskie.	P	F

Na podstawie tekstu źródłowego, podręcznika i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[...] Gdziekolwiek znajdziecie się w Kenii, natraficie na ofertę safari. [...] Pierwszy park narodowy w Kenii, Nairobi National Park, powstał w 1946 r. na obrzeżach stolicy. Największy park – Tsavo liczy ponad 22 tys. km². [...] Kenijczycy szczerą się tym, że w ich parkach żyje Wielka Afrykańska Piątka – słoń, lew, lampart, nosorożec i bawół. [...] Zamachy terrorystyczne w Mombasie i Nairobi ze strony ugrupowania terrorystycznego Asz-Shabaab sprawiły, że liczba turystów odwiedzających Kenię spadła. Szacuje się, że z tego powodu w 2014 r. do kurortów w okolicy Mombasy przyjechało 50% mniej turystów. Mniej o 30% było chętnych na safari do najbardziej popularnego rezerwatu Masai Mara w parku narodowym Serengeti. [...]

Kenia należy do najbardziej zróżnicowanych kulturowo i językowo krajów w całej Afryce. Około 65% ludności Kenii stanowią ludy Bantu (Kikuju, Luhja, Meru, Kamba). Spośród nich najliczniejszym plemieniem jest Kikuju zamieszkujące centralną część żyznych wyżyn i wybrzeże. Zajmuje się rolnictwem i hodowlą bydła. Na północnym wschodzie i na wschodzie mieszkają ludy kuszyckie – Somalijczycy, Boran i ludy pilockie – Turkana, Masajowie. Masajowie z kolei są najbardziej rozpoznawalną grupą etniczną w Kenii, dzięki kulturze i zamieszkiwaniu w dostępnych dla turystów regionach. [...]

Gospodarka Kenii opiera się na rolnictwie, usługach i przemyśle. 75% mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa. Kenia ma żyzne ziemie wulkaniczne na południowo-zachodnich płaskowyżach, w dolinach rzek i w pasie nadmorskim, ale grunty orne stanowią według różnych źródeł zaledwie 3% do 8% powierzchni kraju. Barię w rozwoju rolnictwa jest brak wody i tradycje pasterskie miejscowych plemion. [...] Największe znaczenie ma uprawa towarów eksportowych, przede wszystkim herbaty i kawy. Duże znaczenie dla rynku wewnętrznego mają uprawa kukurydzy, pszenicy, trzciny cukrowej, warzyw i owoców, a także produkty mleczne, wołowina, wieprzowina, drób i jaja. W przemyśle dominuje produkcja niewielkich dóbr codziennego użytku, a także wydobywanie aluminium, żelaza, ołowiu i produkcja cementu.

Źródło: Józef Szewczyk, Jambo, czyli Kenia, „Geografia w szkole” nr 3, 2016., s. 18–23.

5. Wymień plemiona, które zamieszkują obszar Kenii. (0-2p)

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

6. Skreśl błędne informacje w podanych zdaniach. (0-2p)

- Stolicą Kenii jest *Mombasa/Nairobi*.
- Najliczniejszym plemieniem z ludu Bantu są *Masajowie/Kikuju*.
- 3/4 mieszkańców Kenii utrzymuje się z *turystyki/rolnictwa*.
- W Kenii występują *żyzne/moło żyzne* ziemie wulkaniczne

7. Przeanalizuj mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, czyli wykonaj tzw. analizę SWOT na temat *Rozwoju turystyki w Kenii*. (0-4p)

ROZWÓJ TURYSTYKI W KENII	
Mocne strony (S)	Słabe strony (W)
Szanse (O)	Zagrożenia (T)

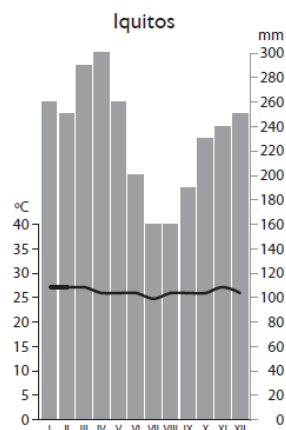
8. Na podstawie klimatogramu podaj trzy cechy klimatu Amazonii.

(0-2p)

- a) _____

- b) _____

- c) _____

9.Podaj objaśnienia terminów użytych w logogryfie. Następnie wyjaśnij znaczenie otrzymanego hasła.(0-4p)

1.	C	H	I	N	I	N	A										
						2.	M	A	H	O	N	I	W	I	E	C	
					3.	J	A	G	U	A	R						
4.	K	A	U	C	Z	U	K										
5.	H	E	L	I	K	O	N	I	A								
6.	G	R	E	E	N	P	E	A	C	E							
			7.	E	P	I	F	I	T								
8.	I	N	D	I	A	N	I	E									

Hasło: _____